

Ε Π Α Ι Ν Ο Σ
ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΟΜΗΡΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΟΥ
ΣΕ ΕΠΙΤΙΜΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΥ

Εκφωνηθείς εν Πάφω, Δευτέρα 16 Μαΐου 2016

*Από τον καθηγητή **Αυτώνη Μανιτάκη***

Κύριε Πρύτανι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Χρώμενος της εμπιστοσύνης που μου έδειξε η Σχολή Νομικών και Κοινωνικών Επιστημών, αναθέτοντάς με στην υπ' αριθμόν 4-22/4/2016 συνεδρία της την ευθύνη να απαγγείλω δημόσια τον αρμόζοντα Έπαινον εις τον Γιαννάκη Ομήρου, Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, προβαίνω, σήμερα, ενώπιον σας, σε δημόσια, κοινή, πανηγυρική συνεδρίαση της Σχολής και της Συγκλήτου σε σύντομη σκιαγράφιση της προσωπικότητας και του έργου του τιμώμενου. Έργο και προσωπικότητα που αιτιολογούν την απόφαση της Σχολής, που λήφθηκε με την συναίνεση της Συγκλήτου και με την σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μας.

Τιμούμε σήμερα, κύριε Πρύτανι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο πρόσωπο του τιμωμένου, το πολιτικό ήθος, την ανιδιοτέλεια, την σεμνότητα, την μετριοπάθεια, τον πατριωτισμό και την διορατικότητα ενός ανδρός, που τίμησε τα έδρανα του αντιπροσώπου του λαού καθώς και κυρίως το ύπατο αξίωμα μιας αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Τιμούμε, εν ενί λόγω, την πολιτική αρετή, αναμιμνησκομένοι λόγων αρχαίων και δη του μεγάλου Αθηναίου νομοθέτη του Σόλωνα,

που πέθανε ως γνωστόν στη Κύπρο, εδώ στους γειτονικούς Σόλους και που μας κληροδότησε τούτα τα λόγια: «άριστα την πόλιν οικείσθαι, εν ή τους αγαθούς συμβαίνει τιμάσθαι, και το εναντίον, εν ή τους κακούς αμύνεσθαι»,

Δηλαδή

«Εκείνη η πόλη, εκείνο το κράτος διοικείται άριστα, στο οποίο οι άριστοι τιμώνται και οι κακοί αντιμετωπίζονται και παραμερίζονται».

Αυτόν τον άγραφο κανόνα ακολουθώντας η Σχολή μας, τον εγγράφει, σήμερα, εις τον Κανονισμό της ως πρώτο λόγο αναγόρευσης σε επίτιμο διδάκτορα Νομικών και Πολιτικών Επιστημών, αναγνωρίζοντας έτσι δημόσια ότι, με βάση αυτό το κριτήριο, ο ορμώμενος εκ Πάφου Γιαννάκης Ομήρου αξίζει του τιμητικού αυτού τίτλου, αξιολογώντας την τριακοντα-πεντάχρονη κοινοβουλευτική του παρουσία.

Γεννημένος στην Κάτω Πάφο το 1951, αποφοίτησε από το ιστορικό Ελληνικό Γυμνάσιο Πάφου και σπούδασε Νομικά στη Νομική Σχολή του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Ας παραθέσουμε στο σημείο αυτό το πώς χαρακτηρίζει ο ίδιος χαρακτηρίζει την καταγωγή του, σε λόγο που εκφώνησε στη Βουλή των Ελλήνων:

«Κατάγομαι από την Κύπρο

τη θαλασσοφίλητη, της Αφροδίτης και του χαλκού, τη δεύτερη και οριστική πατρίδα ύστερα από τον Τρωικό πόλεμο για τον Τεύκρο από τη Σαλαμίνα, τον Αγαπήνορα από την Τεγέα και τον Πράξανδρο από την Σπάρτη, τους οικιστές της Κυπριακής Σαλαμίνας, της Πάφου και της Λαπήθου. Τη γενέτειρα του Ευαγόρα, του Ονήσιλου και του στωικού φιλόσοφου Ζήνωνα του Κιτιέα. Την Κύπρο του Απόστολου Ανδρέα, της Παναγίας του Κύκκου και των βυζαντινών ακριτών. Την Κύπρο με τις μεσαιωνικές «υπέρογκες αρχιτεκτονικές» των Ευρωπαίων κατακτητών, το σταυροδρόμι όπου συναντιούνται εδώ και αιώνες φυλές, πολιτισμοί, θρησκείες, και ιδέες. Τη «μεγαλόνησο» του νεοελληνικού αλυτρωτισμού, τον τόπο όπου έγινε η τελευταία επανάσταση της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, ο αγώνας της ΕΟΚΑ, με ήρωες όπως τον Γρηγόρη Αυξεντίου, τον Κυριάκο Μάτση και τον Μιχαήλ Καραολή».

Στα χρόνια των σπουδών του στην Νομική του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου, απ' όπου και αποφοίτησε, αναμείχθηκε ενεργά στο Κυπριακό και το Ελλαδικό φοιτητικό κίνημα. Υπήρξε από τους πρωτεργάτες στην ίδρυση των δύο πρώτων αντιχουντικών κυπριακών παρατάξεων της "Ανόδου" και του "Παλμού", που οργάνωσαν τις πρώτες δημοκρατικές συγκεντρώσεις και πορείες στην Αθήνα και αντιτάχθηκαν στον έλεγχο της ΕΦΕΚ από τα φιλοχουντικά στοιχεία που στήριζαν την ΕΟΚΑ Β και την παράνομη δράση της στην Κύπρο. Συμμετείχε στην κατάληψη της Νομικής, στην πρώτη μεγαλειώδη εκείνη εξέγερση των φοιτητών για ψωμί, παιδεία, ελευθερία και δημοκρατία και στη συνέχεια στον αγώνα του Πολυτεχνείου. Ασκούμενος δικηγόρος το πικρό καλοκαίρι του 1974 έλαβε ενεργό μέλος στην αντίσταση κατά του Πραξικοπήματος. Υπήρξε συντάκτης και εκφωνητής του Ελεύθερου Ραδιοσταθμού της Πάφου απ' όπου ο Μακάριος διαλάλησε ότι ήταν στη ζωή και κάλεσε το λαό σε αντίσταση. Ο ελεύθερος ραδιοσταθμός της Πάφου υπήρξε, πανελλήνια, η αρχή της ελεύθερης ραδιοφωνίας. Υπήρξε φωνή ελπίδας, ελευθερίας και δημοκρατίας. Μετά την αιματηρή επικράτηση του πραξικοπήματος ο Γιαννάκης Ομήρου συλλήφθηκε και φυλακίστηκε. Παρ' όλα αυτά, σεμνός μαχητής και ιδεολόγος αγωνιστής, ουδέποτε πρόβαλε τις αντιστασιακές του περγαμηνές, θεωρώντας τις μόνο ως προσωπικό εύσημο ζωής.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών του εγκαταστάθηκε και εργάστηκε, ως δικηγόρος, στη Πάφο. Αναμείχθηκε από τη πρώτη στιγμή στα κοινά, υπήρξε ενεργό στέλεχος της ΕΔΕΚ, διετέλεσε επαρχιακός γραμματέας στη Πάφο και στη συνέχεια γενικός γραμματέας, πρώτος αντιπρόεδρος και πρόεδρος του κόμματος. Βουλευτής από το 1981. Η σημερινή τελετή συμπίπτει με την κοινοβουλευτική του τριακονταπενταετία, διετέλεσε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της ΕΔΕΚ, πρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής Άμυνας, Αναπληρωτής πρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής νομικών και ex officio πρόεδρος της επιτροπής επιλογής και της ad hoc κοινοβουλευτικής επιτροπής για τον κανονισμό της βουλής. Η συμβολή του στις συζητήσεις και στις αποφάσεις του επιτρόπου υπήρξε κατά γενική ομολογία ουσιαστική και αποτελεσματική.

Το 1998 ανέλαβε Υπουργός Άμυνας στην Κυβέρνηση Γλαύκου Κληρίδη, δίνοντας το στίγμα της υπέρβασης και προκρίνοντας ως

υπέρτατο μέτρο το συμφέρον της πατρίδας. Ως υπουργός δρομολόγησε σημαντικές αποφάσεις και εξελίξεις για την ανανέωση, τον εξοπλισμό και τον εκσυγχρονισμό της Εθνικής Φρουράς.

Ως Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων και ως Προεδρεύων της Δημοκρατίας κατά τις εκτός Κύπρου αποδημίες του Προέδρου Αναστασιάδη, επέδειξε σπάνιο πολιτικό και κοινοβουλευτικό ήθος ανάγοντας τη διακομματική συνεννόηση και συναίνεση, τον σεβασμό των δημοκρατικών διαδικασιών και των θεσμών, την αμεροληψία και την αντικειμενικότητα σε βασικές αρχές της προεδρίας του.

Κορυφαία στιγμή της θητείας του, η πρόσκληση και η ομιλία του **στην ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων**. Ήταν ο πρώτος πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων που παρέστη σε συνεδρία και προσφώνησε το σώμα. Προσήλθε στο βήμα ως μαντατοφόρος από την Κύπρο για να καταθέσει την αγωνία και να θυμίσει τους αγώνες του Κυπριακού Ελληνισμού.

Εκεί στην Βουλή των Ελλήνων συνόψισε σε λίγες γραμμές την Κυπριακή Ιστορία και κατέθεσε τις θέσεις του για τη λύση του Κυπριακού, ως συμβόλαιο με το έθνος, ενώπιον των αντιπροσώπων του:

«Ο Κυπριακός Ελληνισμός επιθυμεί λύση. Επιθυμεί λύση το συντομότερο δυνατό. Την επιθυμούσαμε και την επιδιώκαμε από την επομένη της τουρκικής εισβολής. Όχι, όμως, οποιαδήποτε λύση. Λύση τερματισμού της κατοχής, απομάκρυνσης των εποίκων, κατάργησης των αναχρονιστικών εγγυήσεων του 1960, αδιαπραγμάτευτη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών όλων των νόμιμων πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενότητα λαού, κράτους, θεσμών και οικονομίας. Εφαρμογή χωρίς μόνιμες παρεκκλίσεις του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Μια λύση, που δεν θα διασφαλίζει τις ελευθερίες εγκατάστασης, διακίνησης, άσκησης επαγγέλματος και το δικαίωμα παρουσίας, δεν πρόκειται να γίνει αποδεκτή. Λύση που θα φρακιδεύει δικαιώματα και

ελευθερίες και θα καθιστά τους Κύπριους πολίτες, Ευρωπαίους πολίτες δεύτερης κατηγορίας, δεν πρόκειται να εγκριθεί από τον Κυπριακό Ελληνισμό».

Ο λόγος του ακούστηκε αδρός και μεστός. Όρθιοι τον χειροκροτούσαν όλοι οι Έλληνες βουλευτές. Ομίλησε με τόλμη και παρρησία.

Την πολιτική του παρακαταθήκη, πάντως, για την διαφαινόμενη σήμερα διευθέτηση Κυπριακού την εμπιστεύθηκε στην Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, με την ευκαιρία του αποχαιρετιστήριου λόγου του, στην οποία είπε χαρακτηριστικά:

«Σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία των κυπριακών εξελίξεων, αποτελεί υπέρτατο χρέος και ιστορική ευθύνη η διαμόρφωση συνθηκών μιας ελάχιστης εθνικής συνεννόησης στη διαχείριση του Κυπριακού . Με συλλογικότητα και στη βάση μιας συμφωνημένης ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής. Με συλλογικότητα και συνδιαμόρφωση αποφάσεων. Το Κυπριακό πρέπει να αποτελεί πεδίο ενότητας και κοινών δράσεων. Αυτή είναι η απαίτηση του λαού μας. Η μορφή και το περιεχόμενο της λύσης έχουν καθοριστεί με την ομόφωνη απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου του 2009. Να αποτελέσει θεμέλιο ευρύτατης πολιτικής και λαϊκής ενότητας. Είναι ώρα ευθύνης για όλους και η συνείδηση αυτής της ευθύνης εθνικό χρέος. Επιπλέον , επιβάλλεται η αξιοποίηση των νέων Γεωστρατηγικών, γεωπολιτικών και γεωοικονομικών δεδομένων που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή μας και ανέτρεψαν παγιωμένες ισορροπίες δεκαετιών. Η Κύπρος αποτελεί παράγοντα ασφάλειας ,σταθερότητας και συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή. Σε συνδυασμό με το συγκριτικό πλεονέκτημα των φυσικών μας πόρων στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας , μπορούμε και πρέπει να οικοδομούμε την εθνική μας στρατηγική.»

Και κατέληξε:

"Χρέος μας λοιπόν και σήμερα να αποφύγουμε την προσαρμογή με τη διαίρεση και την κατοχή , την οικονομική στασιμότητα και την κοινωνική οπισθοδρόμηση και να επιμείνουμε στις διαχρονικά άφθορες αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Αυτή είναι η οφειλόμενη ανταπόκριση στο χρέος απέναντι στην μακραίωνη ιστορία του λαού μας.»

Αυτά άφησε ο Ομήρου ως πολιτική παρακαταθήκη για την λύση του κυπριακού.

Αξιζει όμως πριν κλείσουμε την παρουσίαση του τιμωμένου να σκιαγραφήσουμε, έστω και αδρά, την θεσμική αντίληψη του τιμωμένου για την αντιπροσωπευτική δημοκρατία και την κρίση που περνά στην Ευρώπη και στον κόσμο, ειδικά όμως στην Κύπρο και στην Ελλάδα.

Απευθυνόμενος προς τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, κατά την τελευταία συνεδρία του σώματος, πριν ένα ακριβώς μήνα, είπε τα εξής εύστοχα και καιρία: επιτρέψτε μου να τα παραθέσω αυτούσια:

«Σας απευθύνω το λόγο από μια αίθουσα και ένα βήμα που αποτελούν το ναό της Δημοκρατίας. Από την Βουλή των Αντιπροσώπων που αποτελεί την κατ' εξοχήν έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας. Ανάμεσα στις τρεις συντεταγμένες ανεξάρτητες εξουσίες που είναι ίσες, η νομοθετική εξουσία έχει προβάδισμα, διότι στηρίζεται στο σύνολο της σύνθεσης της στη λαϊκή νομιμοποίηση στη λαϊκή εμπιστοσύνη. Το Κοινοβούλιο είναι η κιβωτός άσκησης και έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας. Και είναι γι' αυτό

που η ενδυναμωμένη και αποφασιστική συμμετοχή της Βουλής των Αντιπροσώπων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος, συνιστά ουσιώδη προϋπόθεση για την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας.

Προβαίνω σε αυτή την επισήμανση γιατί πιστεύω ότι η πολύπλευρη κρίση που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει και σε κρίση **εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη πολιτική εξουσία**, γεγονός που συνιστά κίνδυνο για τη δημοκρατία. Η έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών γενικά προς την πολιτική διαδικασία και τους θεσμούς και ειδικότερα προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, οδηγεί τους πολίτες σε φυγή και αποστασιοποίηση και σε μείωση της συμμετοχής, που είναι προϋπόθεση «εκ των ων ουκ άνευ» για τη λειτουργία της δημοκρατίας.

Η βαθιά κρίση του πολιτικού συστήματος, τα σκάνδαλα, η διαπλοκή και η διαφθορά, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση, ωθεί ολοένα και περισσότερους πολίτες να απομακρύνονται από την πολιτική διαδικασία.

Η δημοκρατία όμως μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά και ωφέλιμα μόνον στη βάση της συμμετοχής των πολιτών. Η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας στη δημοκρατία πραγματώνεται και διασφαλίζεται μόνον όταν λειτουργεί μια

σχέση αντιπροσώπευσης και εμπιστοσύνης ανάμεσα στο λαό και τους εκλεγμένους αντιπροσώπους.

Σε αυτή την απλή και βασική προϋπόθεση οικοδομείται, καταλήγει ο τιμώμενος, όλο το θεσμικό σύστημα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας τους τελευταίους αιώνες».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι με αυτή την πολιτική παρακαταθήκη θα ήθελα, επικροτώντας και επαυξάνοντας τα όσα επεσήμανε ο τιμώμενος, να κλείσω τον έπαινο, διότι πιστεύω και εγώ, ως καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου, ότι και η βαθιά παρατεταμένη, ατέρμονη οικονομική και πολιτική κρίση που περνά η Ελλάδα συμπυκνώνεται και εκεί στις μεστές λέξεις που εκφώνησε στην Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας ο τιμώμενος: **στην βαθιά κρίση αξιοπιστίας της πολιτικής και ειδικότερα της πολιτικής εξουσίας**. Η σχέση εμπιστοσύνης που διέπει και πρέπει να διέπει του λαό με τους αντιπροσώπους του έχει διαρραγεί. Οι πολίτες έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους απέναντι στους αντιπροσώπους τους. Η πολιτική έγινε δυστυχώς αναξιόπιστη. Χωρίς πολιτική αξιοπιστία και εμπιστοσύνη στους αντιπροσώπους του λαού οι αντιπροσωπευτικοί θεσμοί, η πολιτική αντιπροσώπευση καταρρέει και ας μένουν σταθεροί και ακλόνητοι οι σύλλοι της πολιτικής αντιπροσώπευσης, δηλαδή η Βουλή και η αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση, είτε είναι προεδρική όπως στην Κύπρο είτε είναι κοινοβουλευτική όπως στην Ελλάδα. Η πολιτική αναξιόπιστία στερεί την αντιπροσωπευτική δημοκρατία από το οξυγόνο της.

Αυτές είναι οι ελάχιστες, πολιτικές υποθήκες του Γιαννάκη Ομήρου, όπως κατατέθηκαν στο αντιπροσωπευτικότερο σώμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, και αυτή είναι η εικονογραφία του έργου και της προσωπικότητας του τιμωμένου, που δικαιολογούν τον Έπαινο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι επιτρέψτε μου στο σημείο αυτό να παρεκκλίνω του πρωτοκόλλου και να απευθυνθώ προσωπικά στον Τιμώμενο

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Είναι και για μένα προσωπικά μεγάλη τιμή και χαρά διότι τύχη αγαθή με αξίωσε να εκφωνήσω τον Έπαινον προς το Πρόσωπό σας -

τον τέταρτο της πανεπιστημιακής σταδιοδρομίας- και να αναγνωρίσω δημόσια και πανηγυρικά τις αρετές σας και τις πολύχρονες υπηρεσίες στην πατρίδα σας. Αισθάνομαι ευτυχής και συγκινημένος επί πλέον, διότι η Νομική Σχολή και το Πανεπιστήμιο άρχισε την διαδικασία των επίτιμων διδασκτόρων με την δική σας αναγόρευση και αυτό αποτελεί ένα καλό για μας προηγούμενο. Είμαι σίγουρος ότι το έργο σας δεν τελειώνει εδώ, κλίνει απλώς ένας κύκλος της λαμπρής πατριωτικής σταδιοδρομίας σας. Πιστεύω γνωρίζοντας την πορεία σας ότι έχετε ακόμη πολλά να προσφέρεται. Τα καλά έπονται. Με αυτή την προσωπική ευχή ήθελα να σας συγχαρώ και να σας εκφράσω τις ευχές μου για μακροημέρευση για το καλό της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ελληνισμού. Τα θερμά μου συγχαρητήρια και εις ανώτερα.